

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ІНСТИТУТ МИСТЕЦТВ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Приймальною комісією
Протокол від 27.03.2017р. № 5
Голова Приймальної комісії
В.О. Огнев'юк

ПРОГРАМА

ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ З МУЗИКИ

Галузь знань: 02 «Культура і мистецтво»
Спеціальність: 025 «Музичне мистецтво»
Освітній рівень: другий (магістерський)
На базі ОКР: «Бакалавр»

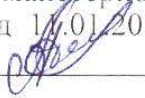
ПОГОДЖЕНО

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

 О.Б. Жильцов

РОЗГЛЯНУТО і ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри інструментально-
виконавської майстерності

Протокол від 14.01.2017р. № 6
Зав. кафедри О.С.Плохотнюк

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Фахове випробування з музики для вступників на спеціальність 025 «Музичне мистецтво» на базі освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр» складається з двох частин. Перша частина (практична): гра на музичному інструменті за вибором абітурієнта (фортепіано, баян, акордеон, скрипка, бандура, гітара, духові інструменти); сольне виконання вокального твору; хорове диригування. Друга частина (теоретична): тестування з музично-теоретичних дисциплін та методики музичного виховання школярів.

Частина перша

Абітурієнт має продемонструвати:

- 1) рівень володіння музичним інструментом (сформованість інструментально-виконавських умінь) у процесі художнього виконання інструментального твору великої форми.
- 2) рівень володіння співацьким голосом (сформованість навичок сольного співу) у процесі художнього виконання одного вокального твору на вибір абітурієнта (арії, романсу або естрадної пісні (у супроводі концертмейстера чи фонограми «мінус 1»);
- 3) рівень володіння навичками диригування у процесі виконання хорового твору.

Частина друга

Абітурієнт має продемонструвати:

- 1) рівень музично-теоретичних знань;
- 2) рівень знань з методики музичного виховання школярів.

Критерії оцінювання вступників на другий (магістерський) освітній рівень наведено в таблиці. Оцінка за фахове випробування з музики вважається незадовільною, якщо абітурієнт одержав менше 60 балів.

Таблиця

Кількість балів (max – 100)	Оцінка за шкалою ECTS	Критерії оцінювання
90 – 100	A	Виставляється за відмінне володіння музичним інструментом, співацьким голосом та диригентською технікою, високий рівень музично-теоретичних знань та методичної компетентності.
82 – 89	B	Виставляється за високий рівень знань з музично-теоретичних дисциплін та методики музичного виховання, успішне виконання творів програми фахового випробування з дотриманням авторського тексту та інтерпретаційного плану з

		незначними технічними огріхами.
75 – 81	C	Виставляється за вірне відтворення нотного тексту творів програми вступного випробування з певними текстовими помилками, за належний рівень музично-теоретичних знань та методичної компетентності.
69 – 74	D	Виставляється за задовільне володіння музичним інструментом, співацьким голосом, диригентською технікою й теоретико-методичними знаннями з кількома суттєвими помилками.
60 – 68	E	Виставляється за володіння музичним інструментом, співацьким голосом, диригентською технікою й теоретико-методичними знаннями з мінімальними вимогами програми фахового випробування.
1 – 59	FX	Виставляється за недостатній рівень інструментально-виконавської, вокальної, диригентської, музично-теоретичної та методичної підготовки, нездатність до творчої інтерпретації музичних творів і теоретико-методичних узагальнень.

ПРОГРАМА
фахового випробування для вступників на спеціальність
«МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО»

ЧАСТИНА ПЕРША

ОСНОВНИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ

Виконати твір великої форми (концерт, соната I або II, III чч., сюїта, рапсодія, варіації тощо) на одному з інструментів (фортепіано, баян, акордеон, скрипка, бандура, гітара, духові інструменти). Продемонструвати рівень володіння музичним інструментом та художню інтерпретацію твору.

ОРІЄНТОВНА ПРОГРАМА З ОСНОВНОГО МУЗИЧНОГО
ІНСТРУМЕНТУ

Фортепіано

Й. Гайдн Соната Es-dur.
Л. Бетховен. Соната F-dur.

Баян

В. Зубицький Карпатська сюїта.

Бандура

М. Дремлюга Соната № 2.

Скрипка

Ф. Мендельсон Концерт.

Гітара

А. Шевченко Карпатська рапсодія.

Духові інструменти

Й. Гайдн. Концерт для труби з оркестром.

В. А. Моцарт. Концерт для кларнета з оркестром.

СОЛЬНЕ ВИКОНАННЯ ВОКАЛЬНОГО ТВОРУ

Виконати вокальний твір на вибір абітурієнта (арію, романс або естрадну пісню (у супроводі концертмейстера чи фонограми «мінус 1»). Продемонструвати рівень сформованості виконавських навичок та сценічної майстерності.

ОРІЄНТОВНИЙ СПИСОК ВОКАЛЬНИХ ТВОРІВ

1. Й.-С.Бах. За рікою старий дім. Арія з ораторії «Страсті за Матвієм».
2. Ж.Бізе. Хабанера (з опери «Кармен»).
3. Е.Гріг. Колискова. Стара пісня. Дитяча пісня. Захід сонця.
4. С.Гулак-Артемівський. Пісня Карася, Арія Андрія, Арія Султана (з опери «Запорожець за Дунаєм»). Стоїть явір над водою.
5. А.Кос-Анатольський. Чотири воли пасу я. Гей, тополі мої. Я лиш про тебе мрію. Ой ти, дівчино, з горіха зерня. Попливли вечірні думки. Ой візьму відерце.
6. В.Косенко. Вони стояли мовчки.
7. М.Лисенко. Пісня Миколи «Та немає в світі гірш нікому; Пісня Наталки «Віють вітри», пісня Петра «Сонце низенько», Гомін, гомін; Вітер віє горою»; Пісня Виборного «Дід рудий; Ой під вишнею» (з опери «Наталка-Полтавка»), Пісня Тараса «Гей літа орел», арія Остапа (з опери «Тарас Бульба»). Безмежне поле.
8. Г.Майборода. Не дивися на місяць весною. Обр. укр. нар. п. «Ой заграйте, музики». Дивною і вічно молодую. Гаї шумлять. Кувала зозуля. Не минай з погордою. Про матір (з опери «Арсенал»).
9. В.А.Моцарт. Дві арії Фігаро (з опери «Весілля Фігаро»). Серенада дон Жуана, арія Лепорелло (з опери «Дон Жуан»). Каватина Фігаро з опери «Весілля Фігаро» .
10. Я.Степовий. Три шляхи. Серенада «Тихо в блискучім промінні». Місяць ясененький. Дихають тихо акації. Обробки укр. н. п.: Ой ти місяцю. Стороною дощик іде. Ой горе тій чайці. Вітер, вітер коло хати.

11. К.Стеценко. Вечірня пісня. О не дивуйсь. Хотіла б я піснею стати. Плавай, плавай, лебедонько. Колискова Килини (з муз. драми «Про що тирса шелестіла»).
12. П.Чайковський. Колискова («В бурю»). Мій садочок. Аріозо Ленського, куплети Тріке (з опери «Євгеній Онєгін»). Пісня Вакули (з опери «Черевички»). Пісня Менестреля (з опери «Орлеанська діва»).
13. І.Шамо. Пісня про щастя. Як надійшла любов.

ДИРИГУВАННЯ

Продиригувати хоровий твір під супровід фортепіано. Продемонструвати рівень володіння комплексом диригентських умінь, розвинений музичний слух; художньо-інтерпретаційні уміння та диригентську волю.

ОРІЄНТОВНА ПРОГРАМА З ДИРИГУВАННЯ

1. Д.Бортнянський. «Єдинородний сине».
2. А.Вівальді. «Глорія».
3. О.Гречанінов «Ноктюрн».
4. М.Леонтович. «Над річкою бережком», «Добрий вечір, дівчино», «Ой, на горі жито», «Тиха вода», «А вже весна».
5. Г.Майборода. «Пасакалія».
6. М.Парцхаладзе. «Море спить».
7. К.Стеценко. «Вечірня пісня».
8. Б.Фільц. «Богородице, Діво, радуйся».
9. І.Шамо. «Земле, співай і радій».
10. Р.Шуман. «Привіт весні».

ЧАСТИНА ДРУГА

Тестування з музично-теоретичних дисциплін та методики музичного виховання школярів.

Виконати тестові завдання, які містять 30 питань з теорії та історії музики, гармонії, поліфонії, аналізу музичних творів та методики музичного виховання школярів.

Теми з музично-теоретичних дисциплін:

1. Засоби музичної виразності

Основні засоби музичної виразності (мелодія, метро-ритм, фактура, гармонія, динаміка, темп тощо) та їхня роль у створенні музичного образу. Типи метрів, ритмів, поняття розміру. Музичні інтервали. Італійські позначення музичних темпів, динамічних відтінків. Різновиди музичної фактури.

2. Стиль і жанр в музиці

Класифікація музичних стилів (жанровий, історичний, авторський, національний). Відмінність понять стиль і стилістика як розмежування загального і конкретного. Великі стилі в історії музичного мистецтва. Поняття музичного жанру; класифікація музичних жанрів (вокальні, інструментальні, синтетичні).

3. Типи, стилі та форми поліфонії

Імітаційна, підголоскова, контрастна, гетерофонна поліфонія. Поліфонічні форми: канон та fuga. Визначення канону, види канону, особливості komponування у строгому стилі письма. Fuga як найвища поліфонічна форма, особливості композиції бахівської fugи (тема-протискладення, інтермедія, стретта тощо).

4. Форми музичних творів: період, проста двочастинна, проста тричастинна форма

Період як найменша довершена одиниця музичної форми. Мотив, фраза, речення і період. Період найпростішої будови. Загальні риси періоду. Модулюючий період. Період з двох речень. Періоди неквадратної будови. Проста двочастинна форма, перша частина, середина, реприза. Вступ та закінчення у двочастинній формі. Проста тричастинна форма: перша частина, середина, реприза (статична та динамічна). Кода.

5. Форми музичних творів: складна тричастинна форма, рондо, циклічні форми

Складна тричастинна форма. Тріо в складній тричастинній формі. Реприза в складній тричастинній формі. Особливості будови форми рондо. Циклічні форми інструментальної музики: сюїта. Будова старовинної сюїти, особливості сюїтного циклу барокової доби.

6. Сонатна форма як найвища діалектична форма тональної музики

Становлення сонатності як композиційного принципу. Побудова першої частини сонати (схема сонатної форми) як втілення діалектичного конфлікту (чи контрасту), його розвитку та розв'язання. Сонатна форма: експозиція, розробка, реприза. Склад експозиції: теми, тональний план. Склад репризи. Значення розробки. Кода. Співвідношення жанрів соната і симфонія. Сонатний і сонатно-симфонічний цикл: частини, принцип співвідношення.

7. Основні поняття класико-романтичної гармонії

Поняття мажоро-мінору. Співзвуччя, типи та різновиди акордів. Поліфонічний та гомофонний виклад. Мелодія. Чотириголосний виклад. Лад. Ладова функція. Тризвуки, сектакорди та особливості їх поєднання. Септакорди II ступеня, VII ступеня та D септакорд. Органний пункт. Відхилення і модуляція (типи, різновиди). Типи секвенцій. Каданс і кадансовий зворот. Енгармонізм. Характерні риси романтичної гармонії – альтерація акордів S функції, D з секстою, «неаполітанська гармонія» тощо.

8. Європейське музичне бароко: національні різновиди стилю

Розквіт інструментальної музики. Італійська скрипкова школа, творчість А. Вівальді. Жанр інструментального концерту (*concerto grosso*). Творчість французьких клавесиністів та її зв'язок зі стилем рококо. Органна та клавірна творчість Й. С. Баха, своєрідність прочитання жанрових канонів бароко, синтезування традицій різних національних композиторських шкіл. Українське музичне бароко та його національний прояв в жанрі партесного концерту.

9. Жанрово-стильові моделі європейської опери

Опера як синтетичний жанр музичного мистецтва. Історія виникнення та жанрові особливості в Італії, Франції, Англії. Основні типи оперної вистави XVII-XVIII ст.. Оперна творчість В.А. Моцарта. Італійське *bel canto* початку XIX ст.. Драматизація оперного жанру в творчості Р. Вагнера та Дж. Верді. Провідні ідеї реалістичного театру (Верді) та засоби їхнього музичного втілення. Сутність оперної реформи Р. Вагнера. Особливості музичної (гармонічної) мови вагнерівських драм, нове тлумачення оркестрових засобів, система лейтмотивів.

Особливості становлення української національної опери (С. Гулак-Артемівський)

10. Музична естетика романтичної та модерної доби

Лірична мініатюра у творчості Ф. Шопена і Ф. Шуберта: новаторство у трактуванні жанрів. музика композиторів-романтиків, поняття «програмності», програмний симфонізм (Г. Берліоз). Циклічні форми фортепіанної музики («Карнавал» Р. Шумана). Творчість Клода Дебюссі як взірець «імпресіоністичного» музичного письма: особливості гармонічної мови, формобудови, нове розуміння музичної програмності. Романтичні тенденції в українській музиці XIX – початку XX ст..

11. Шляхи розвитку української музики XX ст..

Творча постать М. Лисенка, стильові орієнтири музичного доробку. Хорова творчість К. Стеценка, М. Леонтовича, Я. Степового: образно-стилістичні особливості та специфіка музичної мови, зв'язок з українським фольклором. Становлення національного симфонізму, творчість Л. Ревуцького. Б. Лятошинський як засновник сучасної композиторської школи.

Теми з методики музичного виховання школярів:

1. Методика музичного виховання в системі педагогічних наук та підготовки вчителя музичного мистецтва

Концепція художньо-естетичного виховання учнів у загальноосвітніх навчальних закладах Музичне мистецтво як складова частина духовної культури особистості, його виховні і пізнавальні можливості. Музична

освіта, музичне виховання, музичний розвиток. Форми організації музичної діяльності в загальноосвітніх школах (урок музичного мистецтва, позакласна діяльність).

2. Урок музичного мистецтва як основна форма організації навчально-виховного процесу в загальноосвітній школі

Урок музичного мистецтва в сучасній загальноосвітній школі, його мета, завдання. Специфічні особливості уроку музичного мистецтва. Види музичної діяльності школярів на уроці музичного мистецтва в загальноосвітній школі – сучасні інтерактивні музично-педагогічні технології, їх коротка характеристика та алгоритм проведення на уроках.

Класифікація уроків музичного мистецтва. Сценарій уроку, його складові та структурні компоненти. Методичне забезпечення уроку музичного мистецтва.

3. Вчитель музичного мистецтва

Професіограма вчителя музичного мистецтва. Поєднання педагогічних та спеціальних здібностей – необхідна умова успішної роботи вчителя музичного мистецтва.

4. Дидактичні принципи і методи музичної освіти і виховання в сучасних загальноосвітніх навчальних закладах

Викладання музичного мистецтва в загальноосвітніх навчальних закладах на основі загальнодидактичних принципів.

Поняття про методи навчання, як систему дій вчителя, спрямованих на організацію діяльності учнів для засвоєння змісту навчання.

Інноваційні технології навчання, засновані на особистісно - орієнтованому навчанні, а саме: розвивальне навчання; інтерактивне навчання; навчання з використанням ІКТ; креативне навчання; проектне навчання. Метод проектів — освітня технологія, спрямована на здобуття учнями знань у тісному зв'язку з реальною життєвою практикою, формування в них специфічних умінь і навичок завдяки системній організації проблемно-орієнтованого навчального пошуку. Проекти творчі, дослідницькі, ігрові, інформаційні. Літературно-творчі, культурно-мистецькі, музичні проекти.

5. Музично-освітня система України на сучасному етапі. Порівняльна характеристика сучасних програм з музичного мистецтва

Музична освіта і виховання школярів в Україні та сучасні вимоги до музичного виховання в загальноосвітній школі. Характеристика і аналіз сучасних програм з музичного мистецтва: «Музичне мистецтво» (авт. Л.Хлебнікова, Дорогань Л. О., Кондратова Л. Г., Корнілова О. В., Лобова О. В.), «Мистецтво» (авт. Масол Л.М., Гайдамака О.В., Очеретяна Н.В.), «Музика» (авт. Лобова О.В.). Альтернативні (авторські) програми з музичного мистецтва.

6. Види музичної діяльності на уроках музичного мистецтва – сучасні інтерактивні музично-педагогічні технології

Слухання-сприймання музики як вид художньо-творчої діяльності учнів на уроках музичного мистецтва. Значення, мета, зміст, основні етапи слухання-сприймання музики. Словесні методи ознайомлення з музичним твором та методи художньо-педагогічного аналізу й художньо-педагогічної інтерпретації.

Вокально-хорова робота як вид музично-творчої діяльності учнів на уроках музичного мистецтва. Вокально-хорове виховання – засіб активного залучення школярів до музики, засіб розвитку музичних здібностей та особистісних якостей школярів. Дитячий голос та вікові етапи його розвитку. Мутація, її сутність. Охорона голосу школярів. Система формування вокально-хорових навичок. Роль вокальних вправ у їх формуванні. Етапи, методи і прийоми розучування пісенного репертуару зі школярами.

Музична грамота як важлива складова музично-теоретичної підготовки школярів на уроках музичного мистецтва. Сутність понять «музична грамота» і «музична грамотність». Коротка характеристика методик навчання співам по нотах. Методика навчання на релятивній основі. Методи та прийоми роботи системи «Болгарська стовбича».

Інструментальне музикування на дитячих музичних інструментах, музично-пластична діяльність та музична творчість на уроках музичного мистецтва. Мета та завдання інструментальної діяльності. Характеристика дитячих музичних інструментів. Прийоми навчання гри на дитячих музичних інструментах. Варіанти роботи з інструментами на уроці. Музично-ритмічна діяльність у музичному розвитку дитини. Прийоми формування музичних здібностей школярів у процесі музично-ритмічних рухів. Особливості дитячої музичної творчості та шляхи її формування. Види творчих завдань на уроках музики.

7. Методика викладання музичного мистецтва в 1-8 класах загальноосвітньої школи

Зміст, методика та специфіка викладання уроків музичного мистецтва в 1-8 класах загальноосвітньої школи. Методика проведення різних видів музичної діяльності на уроках відповідно до сучасних програм з музики і музичного мистецтва.

8. Зміст і організація позакласної діяльності учнів загальноосвітніх навчальних закладів

Масові і гурткові форми позакласної роботи в загальноосвітній школі. Специфіка підготовки і проведення масових заходів (концертів, лекцій-концертів, музичних свят, конкурсів тощо). Особливості роботи гуртків: хорового гуртка, оркестрових колективів, гуртків сольного співу, ансамблів тощо.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ІЗ ГРИ НА МУЗИЧНОМУ ІНСТРУМЕНТІ

1. Горенко Л. Робота баяніста над музичним твором / Л. Горенко. – К. : Музична Україна, 1982. – 49 с.
2. Готсдинер А. Л. Подготовка учащихся к концертным выступлениям: к вопросу об эстрадном волнении / А. Л. Готсдинер // Методические записки по вопросам музыкального образования: сб. статей. – М. : Музыка, 1991. – Вып. 3. – С. 182 – 192.
3. Гуральник Н. П. Розвиток скрипкової школи Східної Європи ХХ століття: історія, теорія, методика : навч.-метод. посібник / Н. П. Гуральник. – К. : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2005. – 144 с.
4. Гуральник Н. Українська фортепіанна школа ХХ століття в контексті музичної педагогіки / Н. Гуральник. – К. : Вища школа, 2007. – 312 с.
5. Давидов М. А. Теоретичні основи формування виконавської майстерності баяніста : навч. посіб. [для вузів] / М. А. Давидов. – К. : Муз. Україна, 1997. – 240 с.
6. Нейгауз Г. Г. Об искусстве фортепианной игры: Записки педагога / Генрих Густавович Нейгауз. – [5-е изд.] – М. : Музыка, 1987. – 238 с.
7. Пляченко Т. М. Основи скрипкової педагогіки : навчальні матеріали [для студентів музично-педагогічного факультету] / Т. М. Пляченко. – Кіровоград : РВЦ КДПУ ім. В. Винниченка, 2001. – 44 с.
8. Стеценко В. Методика навчання гри на скрипці / Вадим Стеценко. – Ч.І. – К., 1974; Ч.ІІ. – К., 1982.
9. Цыпин Г. М. Методика обучения игре на фортепиано : [учеб. пособие для студентов пед. ин-тов по спец. № 2119 «Музыка и пение»] / Геннадий Моисеевич Цыпин. – М. : Просвещение, 1984. – 176 с.
10. Шрамко О. І. Основний музичний інструмент: алгоритми методики: навчально-методичний посібник [для студентів музичних факультетів вищих педагогічних закладів] / Оксана Іллівна Шрамко. – Кривий Ріг : Видавничий дім, 2008. – 219 с.

РЕКОМЕНДОВАНА ВОКАЛЬНА ЛІТЕРАТУРА

1. Вопросы вокальной педагогики. – М., 1984. – Вып. 7. – 160 с.
2. Егорычева М. И. Упражнения для развития вокальной техники / М. И. Егорычева. – К. : Музична Україна, 1980. – 117 с.
3. Емельянов В. В. Фонопедические упражнения : методическая разработка / В. В. Емельянов. – Кіровоград, 1988. – 29 с.
4. Микиша М. Практичні основи вокального мистецтва / М. Микиша. – Київ, 1985. – 80 с.
5. Менабени А. Г. Методика обучения сольному пению / А. Г. Менабени. – М., 1987. – 95 с.
6. Овчаренко Н. Основи вокальної методики : науково-методичний посібник / Н. Овчаренко. – Кривий Ріг: Видавничий дім, 2006. – 116 с.

7. Пляченко Т.М. Методика викладання вокалу: навчально-методичний посібник для студентів мистецького факультету (Спеціальність «Музична педагогіка і виховання») / Т.М. Пляченко. – Кіровоград : КДПУ, 2005. – 80 с.
8. Юцевич Ю.Є. Теорія і методика формування та розвитку співацького голосу / Ю.Є. Юцевич. – Київ, 1998. – 160 с.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА З ДИРИГУВАННЯ

1. Безбородова Л. А. Дирижирование : учеб. пособие [для студентов пед. ин-тов по спец. № 2119 „Музыка”] / Л. А. Безбородова. – М. : Просвещение, 1985. – 176 с.
2. Ержемский Г. Л. Психология дирижирования: некоторые вопросы исполнительства и творческого взаимодействия дирижера с музыкальным коллективом / Г. Л. Ержемский. – М. : Музыка, 1988. – 187 с.
3. Канерштейн М. М. Вопросы дирижирования : учеб. пособие [для музыкальных вузов] / М. М. Канерштейн. – М. : Музыка, 1972. – 253 с.
4. Колесса М. Ф. Основы техніки диригування / Микола Філаретович Колесса. – Київ : Музична Україна, 1973. – 197 с.
5. Методика преподавания дирижирования / сост. Ж. М. Дебелая // Программы педагогических институтов [для специальности № 2119 «Музыка»]. – М. : Просвещение, 1987. – Сб. 15. – С. 93 – 105.
6. Мусин И. О воспитании дирижера : очерки / И. Мусин. – Л. : Музыка, 1987. – 247 с.
7. Основы теорії диригування : програма курсу / уклад. Ю. І. Лошков ; Харк. держ. академія культури. Кафедра народних інструментів. – Х. : ХДАК, 2005. – 13 с.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА З МУЗИЧНО-ТЕОРЕТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН

1. Алексеев Б. К. Элементарная теория музыки : учебник / Б. К. Алексеев, А. Н. Мясоедов. – М. : Музыка, 1986. – 240 с.
2. Андреева Е. Ф. Основы музыкальной грамоты / Елена Федоровна Андреева. – К. : Муз. Україна, 1984. – 134 с.
3. Асафьев Б. В. Музыкальная форма как процесс / Б. В. Асафьев ; ред., вст. ст. и коммент. Е. М. Орловой. – [2-е изд.]. – Л. : Музыка, 1971. – Кн. 1–2. – 379 с.
4. Бережанский П. Н. Абсолютный музыкальный слух (сущность, природа, генезис, способ формирования и развития) / П.Н.Бережанский – М., 2000.
5. Виноградов Г. С. Елементарна теорія музики і сольфеджіо : навч. посіб. : [у 2-х ч.] / Г. С. Виноградов. – К. : Муз. Україна, 1972. – Ч. II.
6. Гармония с основами теории музыки // Программы педагогических институтов / сост. Н. А. Долматов. – М. : Просвещение, 1988. – Сб. № 18. – С. 3 – 26.
7. Гейнрихс И. П. Музыкальный слух и его развитие / И.П.Гейнрихс. – М. : Музыка, 1978.

8. Давыдова Е. В. Методика преподавания сольфеджио : учеб. пособ. / Е.В.Давыдова. – [2-е изд.]. – М. : Музыка, 1986. – 160 с.
9. Драгомиров П. Учебник сольфеджио / П.Драгомиров. – [переизд.]. – М. : Музыка, 1991.
10. Дубовский И. Учебник гармонии / И. Дубовский, С. Евсеев, И. Способин, В. Соколов. – М. : Музыка, 1973. – 456 с.
11. Ладухин Н. 1000 примеров музыкального диктанта на 1, 2 и 3 голоса : пособие к систематическому развитию слуха / Н.Ладухин. – М. : Музыка, 1981.
12. Ладухин Н. М. Одноголосное сольфеджио : учеб. пособ. / Николай Михайлович Ладухин. – М. : Музыка, 1988. – 32 с.
13. Мазель Л. А. Вопросы анализа музыки / Лев Абрамович Мазель. – [2-е изд., доп.] – М. : Сов. композитор, 1991. – 375 с.
14. Максимов С. Е. Музыкальная грамота : учеб. пособ. / С.Е.Максимов. – М. : Музыка, 1978.
15. Павленко Т. П. Сольфеджіо на основі українських народних пісень [для учнів 1–7-х класів дит. муз. шкіл та шкіл мистецтв] / Т. П. Павленко. – К. : Музична Україна, 2008.
16. Павлюченко С. Елементарна теорія музики : навч. посіб. [для муз. шкіл та училищ] / Сергій Павлюченко. – К. : Муз. Україна, 1997. – 160 с.
17. Слуховой гармонический анализ в курсе сольфеджио : хрестоматия для IV-VII классов детских музыкальных школ / сост. В. Лукомская. – Л. : Музыка, 1983.
18. Сольфеджио : учеб. пособ. / сост. Б. Калмыков, Г. Фридкин. – М. : Музыка, 1988. – Ч. I – II..
19. Сольфеджіо : програма для дитячих музичних шкіл / уклад. Н. Г. Коленцева, І. А. Богачек. – К. : РМК, 1992.
20. Смаглій Г. А. Основы теории музыки / Г. А. Смаглій, Л. В. Маловик. – Х. : Факт, 1998. – 384 с.
21. Теплов Б. М. Психология музыкальных способностей / Б.М.Теплов. Избр. труды : [в 2 т.]. – М. : Педагогика, 1985. Т.1. – 1985.
22. Фридкин Г. А. Практическое руководство по музыкальной грамоте / Г.А.Фридкин. – М. : Музыка, 2000.
23. Цыпин Г. М. Психология музыкальной деятельности: проблемы, суждения, мнения / Г.М.Цыпин. – М. : Интерпракс, 1994. – 373 с.
24. Юрчак В. В. Актуальні питання музично-теоретичної підготовки майбутнього вчителя музики: метод. реком. [для викл. мистецьких фак. пед. ун-тів] / В.В.Юрчак. – Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2006. – 44 с.
25. Юцевич Ю. Є. Музыка : словник-довідник / Ю. Є. Юцевич. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2003. – 352 с.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА З ІСТОРІЇ МУЗИКИ

1. Владимиров В. Музыкальная литература для IV класса детской музыкальной школы / В. Владимиров, А. Лагутин. – [5-е изд.]. – М. : Музыка, 1978. – 160 с.
2. Келдыш Ю. Очерки и исследования по истории русской музыки / Ю. Келдыш. – М. : Сов. композитор, 1978. – 510 с.
3. Левик Б. В. Музыкальная литература зарубежных стран / Б.В. Левик. – [8-е изд.]. – М. : Музыка, 1982. – Вып. 4. – 496 с.
4. Левик Б. История зарубежной музыки: вторая половина XVIII века / Б. Левик. – [3-е изд.]. – М. : Музыка, 1974. – Вып. 2. – 280 с.
5. Лісецький С.Й. Історія української музики (від найдавніших часів до першої чверті XIX ст.): навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл./ С.Й. Лісецький ; Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. – К., 2015. – 148 с.
6. Лісецький С.Й. Українська музична література для V класу ДМШ : навч. посібник / С. Й. Лісецький. – К. : Музична Україна, 1982. – 71 с.
7. Попова Т.В. Зарубежная музыка XIX века : кн. для учащихся / Т.В. Попова. Г.С. Скудина – М. : Просвещение, 1981. – 208 с.
8. Прохорова И. Советская музыкальная литература для VII класса детской музыкальной школы / И. Прохорова, Г. Скудина ; под ред. Т.В. Поповой. – [4-е изд.]. – М. : Музыка, 1978. – 128 с.
9. Прохорова И. Музыкальная литература зарубежных стран для V класса детской музыкальной школы / И. Прохорова. – [10-е изд.]. – М. : Музыка, 1986. – 128 с.
10. Русская музыкальная литература : учеб. пособие / сост. и общ. ред. Э. Л. Фрид. . – [8-е изд.]. – Л. : Музыка, 1983. – Вып. 1. – 288 с.
11. Смирнова Э. Русская музыкальная литература для VI – VII классов детской музыкальной школы / Э. Смирнова ; под ред. Т.В. Поповой. – [5-е изд.]. – М. : Музыка, 1977. – 128 с.
12. Творческие портреты композиторов : популярный справочник / ред. О. Гусева. М. : Музыка, 1990. – 444 с.
13. Шресер-Ткаченко О. Я. Історія української музики / О. Я. Шресер-Ткаченко. – К. : Музична Україна. – 1980. – Ч.1. – 200 с.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА З МЕТОДИКИ МУЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

1. Гумінська О. О. Уроки музики в загальноосвітній школі: Методичний посібник. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан 2003. – 104 с.
2. Масол Л. М. Загальна мистецька освіта: теорія і практика: монографія / Л. М. Масол. – К.: Промінь, 2006. – 432 с. Бібліограф
3. Масол Л. М. Методика навчання мистецтва у початковій школі: Посібник для вчителів / Л. М. Масол, О. В. Гайдамака, Е. В. Белкіна, О. В. Калініченко, І. В. Руденко. – Х.: Веста: Видавництво «Ранок», 2006. – 256 с.
4. Олексюк О. М. Музична педагогіка: навч. посіб. / О. М. Олексюк. – К., 2013. – 248 с.
5. Падалка Г. М. Педагогіка мистецтва: теорія і методика викладання мистецьких дисциплін : [монографія] / Галина Микитівна Падалка. – Київ : Освіта України, 2008. – 274 с.

6. Печерська Е. П. Уроки музики в початкових класах.: Навч. посібник. – Київ: Либідь, 2001. – 272 с.
7. Програми для загальноосвітніх навчальних закладів. Художньо-естетичний цикл 5-11 класи. – К., 2012. – 240 с.
8. Ростовський О. Я. Методика викладання музики у початкових класах: Навч. -метод. посібник для студентів музично-педагогічних факультетів і вчителів музики шкіл різного типу. – К.: ІЗМН, 1997. – 204с.
9. Ростовський О. Я. Методика викладання музики в основній школі: Навч.-метод. .посібник. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2001. – 272 с.
10. Черкасов В.Ф. Теорія і методика музичної освіти: підручник / Володимир Черкасов– Кіровоград : РВВ КДПУ ім.. В.Винниченка, 2014. – 528 с.
11. Ростовський О. Я. Педагогіка музичного сприймання: Навч.-метод. посібник. – К.: ІЗМН, 1997. – 248 с.